

บทที่ 5

การประเมินรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” จากทัศนะของผู้รับสาร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้รับสาร ที่มีต่อรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มผู้รับสาร ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ กลุ่มผู้รับสารทั่วไปทั้งชายและหญิง ซึ่งกำลังศึกษาและจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 30 คน

กลุ่มที่สอง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมในสาขาต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน

ในการประเมินทัศนะของผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยจะประเมินในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การเปิดรับสื่อและสาระประโยชน์ของรายการ
- 2) กลยุทธ์ในการคัดเลือกเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1) การประเมินลักษณะ ความยุติธรรม และความครอบคลุมของเนื้อหาที่น่าสนใจ
 - 2.2) การประเมินรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายการ
 - 2.3) การประเมินองค์ประกอบด้านเทคนิคของรายการ
 - 2.4) การประเมินพิธีกรผู้นำเสนอเนื้อหาของรายการ
- 3) กลยุทธ์ในการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วย
 - 3.1) ความถี่ในการนำเสนอ
 - 3.2) เวลาในการออกอากาศของรายการ
 - 3.3) ความยาวของรายการ
- 4) เป้าหมายของรายการ
- 5) เป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ

- 6) การเปรียบเทียบการรณรงค์ทางวัฒนธรรม ระหว่างสื่อกับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ
- 7) ทิศทางและแนวโน้มของรายการ

- การประเมินผู้รับสารในเรื่องการเปิดรับสื่อ

1. ความดีในการเปิดรับสื่อ

จากการวิเคราะห์ความดีในการรับชมรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ของผู้รับสาร สามารถนำเสนอเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 6 ความดีในการเปิดรับสื่อของผู้รับสาร

ความดี	ผู้รับสาร(คน)
นาน ๆ ครั้ง	14
เกือบทุกตอน	9
ทุกตอน	-
ไม่ตอบ	7
รวม	30

2. ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อภาพรวมของรายการ (นำเสนอใจ/ไม่นำเสนอใจ)

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อภาพรวมของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อภาพรวมของรายการ

ความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของรายการ	ผู้รับสาร (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
น่าสนใจ	28	7
ไม่น่าสนใจ	1	-
มีทั้งน่าสนใจและไม่น่าสนใจ	1	1
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพรวมของรายการมีความน่าสนใจ อย่างไรก็ตามมีผู้รับสารบางคนมีความเห็นว่ารายการไม่น่าสนใจ ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกับผู้รับสารที่มีความเห็นว่าภาพรวมของรายการมีทั้งน่าสนใจและไม่น่าสนใจ

สำหรับเหตุผลที่ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่า ภาพรวมของรายการมีความน่าสนใจนั้น เป็นเพราะว่า

(1) เป็นรายการที่ช่วยส่งเสริม สืบทอด ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย หลากหลายแขนง ทั้งในด้านความคิด ความเป็นอยู่ ความเจริญรุ่งเรือง และประเพณีดั้งเดิมของไทย

(2) เป็นรายการที่แสดงให้เห็นถึงความล้ำค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนไทยหันมาสนใจ และภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของไทย

(3) เป็นสารคดีสั้น ไม่ยืดเยื้อ มีรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาสาระน่าสนใจ รวมทั้งมีความหลากหลายของการนำเสนอเนื้อหา และมีจุดเด่นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของรายการ คือ การมีพิธีกรนำเข้ารายการที่มีการแต่งกายด้วยชุดไทยที่สวยงาม

ในส่วนของผู้รับสารที่มีความเห็นว่า ภาพรวมของรายการไม่น่าสนใจได้ให้เหตุผลว่า บางครั้ง เมื่อดูรายการแล้วยังไม่ทันที่จะเข้าใจเนื้อหาที่นำเสนอก็จบรายการแล้ว

สำหรับผู้รับสารบางคนเห็นว่าภาพรวมของรายการมีทั้งน่าสนใจและไม่น่าสนใจ ได้ให้เหตุผลว่า ส่วนที่น่าสนใจ เป็นเพราะเนื้อหาในรายการทำให้ได้รับความรู้ทางด้านวัฒนธรรมไทยและประเพณีเก่าๆ บางอย่างที่คนไทยไม่เคยทราบมาก่อน ส่วนที่ไม่น่าสนใจ เป็นเพราะการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมบางตอนมีลักษณะที่เป็นทางการเกินไป บางตอนผู้รับสารดูไม่รู้เรื่องว่าจะสื่อความหมายในด้านใดของวัฒนธรรม และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การนำเสนอเนื้อหาบางตอนที่ทีมงานผู้ผลิตควรจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2-3 ตอน จึงจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราวที่น่าสนใจมากกว่านี้

และจากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อภาพรวมของรายการ พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพรวมของรายการมีความน่าสนใจ โดยให้เหตุผลดังนี้

- (1) เป็นรายการที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยทำให้ผู้ชมได้ทราบว่า“วัฒนธรรม”ไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องร้อง ๆ รำ ๆ เท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับทุกเรื่องในวิถีชีวิตของคนไทย และเป็นการเสนอแนะแนวทางเลือกให้ผู้ชมได้ประพฤติปฏิบัติในทางที่เหมาะสม
- (2) เป็นสารคดีศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจและอาชีพการงาน

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่คิดว่ารายการมีทั้งที่น่าสนใจและไม่น่าสนใจนั้น ได้ให้เหตุผลว่า “ส่วนที่น่าสนใจของรายการคือ การนำเสนอเนื้อหาที่มีความหลายในเชิงศิลปวัฒนธรรมไทย แต่ส่วนที่ไม่น่าสนใจเป็นส่วนของวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่บางตอนสรุปได้ไม่ลงตัว คล้าย ๆ ว่าจะมีต่อในตอนต่อไป นอกจากนี้ มีบางตอนที่ภาพบางครั้งไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ

8. ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อสาระประโยชน์ที่ได้จากการชมรายการ

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อสาระประโยชน์ที่ได้จากการชมรายการสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสาระประโยชน์ในรายการ

สาระประโยชน์	จำนวนผู้รับสาร (คน)	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ(คน)
ได้รับ	29	8
ไม่ได้รับ	-	-
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	-
รวม	30	8

จากผลการวิเคราะห์ สรุปได้ว่าผู้รับสารส่วนใหญ่ได้รับสาระประโยชน์จากการชมรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” โดยให้เหตุผลดังนี้

- (1) ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ และสาระประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- (2) ทำให้เกิดความตระหนักและภาคภูมิใจ ตลอดจนร่วมมือกันที่จะอนุรักษ์ความเป็นไทยเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป
- (3) ผู้ชมได้รับสาระประโยชน์จากการชมรายการ แต่ได้ไม่มากนัก เพราะเวลาน้อย และเรื่องราวไม่มีความต่อเนื่องกัน ควรเพิ่มเวลาในการนำเสนอรายการให้มากกว่านี้

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการได้รับสาระประโยชน์ในการชมรายการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมทุกคนมีความเห็นว่าผู้รับสารโดยทั่วไปจะได้รับประโยชน์จากการชมรายการ โดยให้เหตุผลดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ชมรายการจนจบจะได้รับรู้สาระบ้างไม่มากนักน้อย ดังนั้นในแต่ละตอนควรคำนึงถึงคุณค่า, ความถูกต้องและสาระที่จะส่งไปถึงผู้ชม ถ้ามีอยู่ก็ควรจะสื่อได้หากมีน้อยหรือผิดพลาดก็จะสื่อไปตามนั้น
- (2) อย่างน้อยก็ได้ชี้ นำให้ผู้ชมได้เห็นวัฒนธรรมในแง่มุมต่าง ๆ ที่หลากหลายแม้จะยังผิวเผิน ทำให้สามารถพิจารณาด้วยตนเองว่า สิ่งใดดี, ไม่ดี ควรอนุรักษ์หรือต้องปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะกับยุคสมัย

หลากหลาย

4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสำคัญของประเด็นทางวัฒนธรรมที่รายการนำเสนอ

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความสำคัญของประเด็นทางวัฒนธรรม

ความสำคัญของประเด็น	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ(คน)
สำคัญจริง	2
ไม่สำคัญ	1
ความคิดเห็นอื่น ๆ	5
รวม	8

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับความสำคัญของประเด็นทางวัฒนธรรมที่นำเสนอในรายการ พบว่า มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน ที่มีความเห็นว่า ประเด็นทางวัฒนธรรมที่นำเสนอมีความสำคัญจริง ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นว่าไม่สำคัญนั้นมีจำนวน 1 คน อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อดังกล่าว ดังนี้

- (1) ประเด็นทางวัฒนธรรมบางเรื่องก็สำคัญ บางเรื่องก็ไม่สำคัญ การนำเสนอไม่จำเป็นต้องมีความสำคัญทุกเรื่อง ทุกครั้ง แต่การเลือกใช้ออกอากาศควรเลือกให้เหมาะสม เช่นเดียวกับที่แม้เป็นเรื่องที่ไม่สำคัญแต่น่าสนใจ ผู้นำเสนอควรมีความถ่องแท้ในเรื่องนั้น ๆ ไม่ผิดพลาด
- (2) ควรกำหนดหัวข้อให้หลากหลายในแง่มุมที่แตกต่างกันและมีข้อมูลชัดเจนมากกว่านี้

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นว่าประเด็นทางวัฒนธรรมที่นำเสนอในรายการ ยังไม่สำคัญจริงได้ให้เหตุผลว่า ผู้ผลิตรายการยังไม่เข้าใจและยังไม่มีแนวทางการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่ถูกต้อง

5. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถในการบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมของรายการ

ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม เสนอว่าปัญหาหลักของวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้

- (1) ความไม่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่
- (2) การเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความคิด ข้อพิจารณาปรับปรุงเพื่อรักษาหรือเปลี่ยนไป และหรือประสานเข้าด้วยกันระหว่างวัฒนธรรมเก่ากับใหม่
- (3) ความไม่เข้าใจว่าวัฒนธรรมมีความหมายอย่างไร ครอบคลุมเนื้อหาในด้านใดบ้าง รวมทั้งไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ปฏิบัติตาม ๆ กันมา มีความเป็นมาอย่างไร มีวัตถุประสงค์ที่แท้จริงอย่างไร และสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ถูกต้องหรือไม่และที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

ตารางที่ 10 ความสามารถในการบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมของรายการ

ความสามารถในการบรรเทาปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ(คน)
สามารถบรรเทาปัญหา	2
ไม่สามารถบรรเทาปัญหา	6
รวม	8

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถในการช่วยบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” นั้น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการยังไม่สามารถช่วยบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมได้มากเท่าไรนัก โดยมีเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

- (1) รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” หรือรายการอื่น ๆ ทางโทรทัศน์ คงช่วยไม่ได้มากนัก เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งผู้ทำรายการ ผู้สนับสนุนรายการและผู้ชม

- (2) รายการเพียงแค่นำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมเท่านั้น ไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
- (3) การนำเสนอด้านต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และความเป็นไปของสังคม
- ส่วนผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีจำนวนรองลงมามีความเห็นว่าการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถช่วยบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมได้บ้างพอสมควร

สรุป จากการประเมินทัศนะของผู้รับสารทั้งสองกลุ่มในเรื่องการเปิดรับสื่อ นั้น สามารถสรุปผลการประเมินได้ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้รับสารทั่วไปส่วนใหญ่มีความดีในการชมรายการในระดับนาน ๆ ครั้ง
- (2) ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ภาพรวมของรายการมีความน่าสนใจ เพราะเป็นรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยหลากหลายแขนง และหลังจากชมรายการแล้วจะได้สาระประโยชน์ คือ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น
- (3) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าประเด็นทางวัฒนธรรมที่นำเสนอในรายการมีความสำคัญจริงหรือไม่ โดยให้ความเห็นว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญ สิ่งที่สำคัญกว่าคือ การกำหนดประเด็นให้หลากหลายและมีความถูกต้อง ชัดเจนในการให้ข้อมูลมากกว่านี้
- (4) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการไม่สามารถบรรเทาปัญหาทางวัฒนธรรมได้ เพราะการนำเสนอเนื้อหาในรายการไม่ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการและความเป็นไปของสังคม

- การประเมินผู้รับสารเกี่ยวกับ “กลยุทธ์การคัดเลือกเนื้อหา” ในรายการ

(1). การประเมินประเภทและความยุติธรรมของเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ

(1.1) ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไป ที่มีต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ตามกรอบของ สวช.

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไป ที่มีต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอเป็นตารางแสดงความคิดเห็นของผู้รับสาร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ

ปริมาณของเนื้อหาประเภท	มากไป	พอดี	น้อยไป	ไม่แสดงความคิดเห็น
1. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	2	18	9	1
2. วิถีครอบครัวและชุมชนไทย	1	18	9	2
3. ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย	3	19	7	1
4. ภาษาไทย	-	11	18	1
5. ระเบียบวินัย	1	9	18	2
6. ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม	-	14	14	2
7. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	2	16	10	2
8. การแต่งกายแบบไทย	3	19	6	2
9. ศิลปกรรมไทย	4	17	7	2
10. วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว	2	13	14	1
11. วัฒนธรรมกับการพัฒนา	1	10	18	1

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไป ที่มีต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ในรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ซึ่งอยู่ในขอบข่ายเนื้อหาทางวัฒนธรรม 11 ประการที่กำหนดโดย สวช. นั้น สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

(1) ผู้รับสารทั่วไปส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ประเภทของเนื้อหาทางวัฒนธรรมเกือบทุกหัวข้อ มีการนำเสนอในเกณฑ์พอดี ยกเว้นเนื้อหาทางวัฒนธรรม 3 เรื่องที่ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายการมีการนำเสนอน้อยไป ได้แก่ เนื้อหาประเภทภาษาไทย ระเบียบวินัย และวัฒนธรรมกับการพัฒนา

(2) สำหรับเนื้อหาที่ผู้รับสารทั่วไปส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการมีการนำเสนอน้อยรองลงมา ได้แก่ เนื้อหาประเภทค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมต่อปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ

ปริมาณของเนื้อหาประเภท	มากไป	พอดี	น้อยไป	ไม่มีการนำเสนอในรายการ
1. ชาติ ศาสน์ กษัตริย์	-	6	2	-
2. วิถีครอบครัวและชุมชนไทย	-	3	5	-
3. ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย	-	4	4	-
4. ภาษาไทย	-	3	3	2
5. ระเบียบวินัย	-	3	3	2
6. ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม	-	4	4	-
7. วิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย	-	4	4	-
8. การแต่งกายแบบไทย	-	5	3	-
9. ศิลปกรรมไทย	-	4	4	-
10. วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว	-	7	11	-
11. วัฒนธรรมกับการพัฒนา	-	4	4	-

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าปริมาณเนื้อหาที่มีการนำเสนอในรายการอยู่ในเกณฑ์พอดี ได้แก่ เนื้อหาประเภทสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว

(2) การนำเสนอเนื้อหาที่มีน้อยไป ได้แก่ วิถีครอบครัวและชุมชนไทย

(3) สำหรับเนื้อหาที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน ว่ามีการนำเสนออยู่ในระดับใดเพราะมีทั้งผู้แสดงความคิดเห็นซึ่งมีจำนวนเท่ากันระหว่างการนำเสนออยู่ในเกณฑ์พอดี และในเกณฑ์น้อยไป ได้แก่ เนื้อหาประเภทขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ศิลปกรรมไทย และวัฒนธรรมกับการพัฒนา

(1.2) ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 11 ประการของ สวช.

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมต่อการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 11 ประการ ของ สวช. ผู้รับสารได้แสดงความคิดเห็นดังปรากฏในตารางดังนี้

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปที่มีต่อการนำเสนอเนื้อหาอื่น ๆ นอกเหนือจากของ สวช.

การนำเสนอเนื้อหาประเภทอื่น	ผู้รับสารทั่วไป (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ควร	23	7
ไม่ควร	5	1
ไม่แสดงความคิดเห็น	2	-
รวม	30	8

จากตารางพบว่าผู้รับสารทั่วไปส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ารายการควรมี การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 11 ประการนั้น ได้ระบุเหตุผลในการแสดงความคิดเห็นโดยให้ข้อเสนอแนะว่ารายการ ควรมีการนำเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ เพิ่มเติมดังนี้

- (1) การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยอื่น ๆ เช่น อาหาร ไทย วรรณกรรมไทย ประวัติศาสตร์ไทย การประเพณีปฏิบัติคนและ มารยาทแบบไทย เพลงพื้นบ้าน ดนตรีและเพลงไทย ศิลปการแสดง พื้นบ้านของไทย ประเพณีเกี่ยวกับการบวช การโกนจุก การแต่งงาน พิธีกรรมของคนตาย การทอดกฐิน เป็นต้น
- (2) เรื่องราวเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรม ตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลกับวัฒนธรรมไทย

สำหรับผู้รับสารที่เห็นว่าไม่ควรนำเสนอเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่มเติมนั้น ได้ให้ เหตุผลว่าเรื่องราวที่นำเสนอในรายการมีความหมายครอบคลุมอยู่แล้ว ถ้านำเสนอมาก ประเภทเกินไปคนดูจะยิ่งสับสน และอาจออกนอกจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพียงแต่ควรเพิ่ม ข้อมูลรายละเอียดในการนำเสนอเนื้อหาให้มากกว่านี้

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการ นำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมประเภทอื่น ๆ ของรายการนอกเหนือจากเกณฑ์ของ สวช. พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ผลิตรายการควรมีการนำเสนอเรื่อง ราวทางวัฒนธรรมนอกเหนือจากขอบข่ายทางวัฒนธรรมทั้ง 11 ประการ ตามที่ สวช. กำหนดส่วนผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด มีความเห็นว่าไม่ควรนำเสนอเนื้อหา ไปจากเกณฑ์ที่ สวช. กำหนด

สำหรับเรื่องราวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ทีมงานผู้ผลิตรายการ ควรนำเสนอเพิ่มเติมในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยว กับ

- (1) ประเพณีไทยเกี่ยวกับความเชื่อ โชคลาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เวรกรรม และ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย และการบวช
- (2) การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

(3) การปฏิบัติตนที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย เช่น ระเบียบวินัย กริยามารยาท และการบริโภคของไทย

(4) ศิลปไทยประเภทจิตรศิลป์ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม รวมทั้ง ศิลปการแสดง และงานฝีมือพื้นบ้าน

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าจะไม่นำเสนอออกเหนือไปจากขอบข่ายทั้ง 11 ประการ ได้ให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้องขยาย“ประเภท”แต่ในสิ่งที่นำเสนอแต่ละประเภทนั้น ควรจับแก่นเนื้อหาสาระสำคัญให้ได้มัน มีรูปแบบผิวเผิน

(1.8) ความคิดเห็นที่ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมมีต่อการนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาธิปไตย

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ควรมีการนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาธิปไตยหรือไม่นั้น จากการวิเคราะห์ปรากฏผลออกมาดังนี้

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของผู้รับสารผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาธิปไตย

การนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาธิปไตย	ผู้รับสารทั่วไป (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ควร	27	6
ไม่ควร	2	1
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	-
มีทั้งควรและไม่ควร	-	1
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการที่รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” จะมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมกับประชาติปไตย โดยให้เหตุผลว่า

- (1) เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเนืองกันกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่อยู่คู่กับคนไทยเรามาเป็นเวลาช้านานแล้ว
- (2) ประชาติปไตยเป็นการปกครองประจำชาติไทย ควรส่งเสริม ปลุกฝิงเขาวชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาติปไตยมากขึ้น เพื่อให้ได้ทราบประวัติความเป็นมาและความสำคัญ
- (3) เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตทำให้สื่อสารออกมาถึงความเป็นไทยในยุคปัจจุบันได้มากขึ้น และทำให้ผู้ชมสามารถรู้ทันเหตุการณ์บ้านเมืองว่าในขณะนี้ได้ไปถึงไหนแล้ว

สำหรับเหตุผลที่ผู้รับสารเห็นว่ารายการ ไม่ควรนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาติปไตย มีเหตุผลดังต่อไปนี้

- (1) การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไม่น่าจะเกี่ยวข้องกันกับเรื่องการเมือง
- (2) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาตามขอบข่ายทั้ง 11 ประการของ สวช. ก็มีความครอบคลุมและมีสีสันอยู่ในตัวอยู่แล้ว
- (3) มีรายการอื่น ๆ ทำรายการเกี่ยวกับประชาติปไตยออกอากาศตามช่องต่าง ๆ มากพออยู่แล้ว
- (4) การนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมกับประชาติปไตยทำให้รายการดูเครียดเกินไป
- (5) ประชาติปไตยก็มีอยู่ในทุก ๆ ประเทศไม่ใช่มีประเทศไทยประเทศเดียว

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการนำเสนอเรื่องราวของวัฒนธรรมกับประชาติปไตย อธิบายได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าควรมีการนำเสนอ โดยให้เหตุผลดังนี้

- (1) วัฒนธรรมกับประชาธิปไตย เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปัจจุบัน กระนั้นควรระวังการนำเสนอที่มีความโน้มเอียงจนกลายเป็น โฆษณาชวนเชื่อ
- (2) จะช่วยให้เกิดความรู้ที่สัมพันธ์กันระหว่างศิลปวัฒนธรรม และการนำเสนอความคิดที่เสรี
- (3) ควรมีการนำเสนอ ถ้าทีมงานสามารถทำได้ด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริงและสร้างสรรค์
- (4) เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้คนมีวัฒนธรรมในการส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น ให้มีวัฒนธรรมที่ดีในการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่ไม่เห็นด้วยกับการที่รายการจะมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมกับประชาธิปไตย ได้ให้เหตุผลว่าวัฒนธรรมกับประชาธิปไตยเป็นคนละเรื่องกัน

นอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมบางคนที่มีความเห็นว่ามีทั้งเหตุผลที่ ควร และ ไม่ควร ในการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมกับประชาธิปไตย โดยให้เหตุผลว่า ควร มีการนำเสนอหากผู้จัดมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จะสามารถทำให้ผู้ชมรายการเข้าใจเรื่องขอบเขตของประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น ในส่วนที่เห็นว่า ไม่ควร คือ ถ้าทีมงานมีข้อมูลไม่แน่นพอ ประกอบกับผู้จัดไม่เข้าใจในเรื่องนี้อย่างแท้จริง ก็ไม่ควรทำ เพราะจะทำให้ผู้ชมเข้าใจไขว้เขว และนำเรื่องผิด ๆ ไปปฏิบัติ

จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเข้าใจคำว่า วัฒนธรรมกับประชาธิปไตยไม่ตรงกัน เช่น คุณสุจริต บัวพิมพ์ ได้ให้เหตุผลว่าไม่ควรนำเสนอในรายการเพราะไม่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ทีมงานผู้ผลิตสามารถนำมาเสนอในรายการให้เกี่ยวข้องกันได้ ถ้ารู้จักการวางรูปแบบในการนำเสนอ เช่น การนำเสนอเรื่องราวที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดความเคารพในความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยอาจนำเสนอในรูปของพิธีอุปสมบทพระ ให้เห็นว่าก่อนที่

ชาวไทยจะบวชได้นั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากพระอุปัชฌาย์ และพระภิกษุทุกรูปก่อน ถึงจะได้รับการอุปสมบทได้

(1.4) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความถูกต้องของข้อมูลในรายการ

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความถูกต้องของข้อมูล

ความถูกต้องของข้อมูล	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ(คน)
มีความเหมาะสมกับผู้รับสาร	1
รายละเอียดของข้อมูลมากเกินไป	-
รายละเอียดของข้อมูลน้อยเกินไป	4
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	3
รวม	8

จากผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าข้อมูลที่น่าเสนอในรายการมีรายละเอียดของข้อมูลน้อยเกินไป โดยให้เหตุผลว่า

- (1) รายการมีรายละเอียดของข้อมูลน้อยเกินไป เพราะเวลาของรายการมีน้อย
- (2) ผู้เขียนบทจับประเด็นสาระไม่มัน เนื่องจากมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวเรื่องนั้น ๆ น้อยไป จึงมีผลทำให้รายละเอียดของเนื้อหาไม่มากเท่าที่ควรต้องพิจารณาจากกรณีรูปธรรมเป็นเรื่อง ๆ ไป

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีดังนี้

- (1) การนำเสนอข้อมูลทางวัฒนธรรมของรายการมีรายละเอียดกระจายมากเกินไปในบางตอนไม่เจาะจงให้ชัดเจน
- (2) ข้อมูลที่น่าเสนอต้องศึกษาให้ลึกซึ้งกว่านี้โดยสอบถามจากหลาย ๆ ความคิด จึงจะทำให้เห็นมุมมองต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เท่าที่ทำอยู่นี้มักจะ

นำเสนอรายละเอียดเพียงมุมมองเดียว ประกอบกับความคิดของผู้ทำ
 บทเองซึ่งถูกต้องบ้าง ผิดบ้าง

**(1.5) ความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายไปอย่างยุติธรรม (Equity or
 Equality) ของการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมในรายการ**

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไป และผู้เชี่ยวชาญ
 ทางวัฒนธรรมที่มีต่อความครอบคลุมของการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมในรายการ
 “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ว่าทีมงานผู้ผลิตได้มีการกระจายการนำเสนอเนื้อหาทาง
 วัฒนธรรมอย่างยุติธรรมหรือเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาคหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ที่ได้มี
 ดังนี้

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อ
 การกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการ

การกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการ	ผู้รับสาร (คน)
ครอบคลุมทุกวัฒนธรรมย่อย ๆ ของไทย	17
เน้นแต่บางภาคเท่านั้น	10
อื่น ๆ	3
รวม	30

จากรายการแสดงผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้รับสารทั่วไปส่วนใหญ่มีความ
 เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการ มีการกระจายครอบคลุมทุกวัฒนธรรม
 ย่อย ๆ ของไทย แต่ก็มีผู้รับสารจำนวนรองลงมา เห็นว่าการกระจายของเนื้อหา
 ทางวัฒนธรรมเน้นแต่บางภาคเท่านั้น สำหรับผู้รับสารซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด ได้แสดง
 ความคิดเห็นอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา คือ

- (1) การกระจายเนื้อหาของรายการครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย
 และวัฒนธรรมหลัก ๆ ที่เด่นชัดมากกว่าครอบคลุมทุกวัฒนธรรม
 ย่อย ๆ ของไทย บางทีอาจยังเข้าไปไม่ถึง อาจเป็นเพราะทอร์กันดาร

- (2) การกระจายเนื้อหาของรายการครอบคลุมทุกวัฒนธรรมย่อย ๆ แต่ในด้านรายละเอียดหรือจุดขายของรายการยังไม่มีเอกลักษณ์เท่าที่ควร
ค่อนข้างธรรมดาสำหรับผู้ชมส่วนรวม

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการกระจายเรื่องราวทางวัฒนธรรม ที่นำเสนอในรายการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

- (1) ไม่แน่ใจว่าการกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมมีความครอบคลุมหรือนั้นแค่บางภาค เพราะไม่ได้ดูรายการโดยตลอด
- (2) การนำเสนอเนื้อหาในรายการควรครอบคลุมทุกภาคของประเทศ ซึ่งในขณะนี้รายการยังกระจายเนื้อหาไม่ครบทุกภาค
- (3) การนำเสนอเนื้อหาไม่ได้เน้นภาคใดภาคหนึ่งโดยเฉพาะแต่เน้นที่เนื้อหาของเรื่องที่น่าสนใจมากกว่า

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีจำนวนรองลงมา มีความเห็นว่าการกระจายเนื้อหาของรายการเน้นแค่บางภาคเท่านั้นส่วนผู้เชี่ยวชาญที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นว่าการกระจายเนื้อหาของรายการครอบคลุมทุกวัฒนธรรมย่อย ๆ ของไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(1.6) ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการแบ่งตอนของรูปแบบรายการ

ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อการแบ่งตอนของรูปแบบรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการแบ่งตอนของรูปแบบรายการ

การแบ่งตอนของรูปแบบรายการ	ผู้รับสารทั่วไป(คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ทุกเรื่องจบลงในแต่ละตอน	10	2
เรื่อง ๑ หนึ่งทำเป็นหลายตอนจบ	2	3
มีทั้งจบลงในตอนและทำเป็นหลายตอนจบผสมผสานกันไป	17	-
ทำเป็นละครสั้นออกอากาศทุกวัน	-	-
ความคิดเห็นอื่น ๆ	-	3
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	-
รวม	30	8

จากตาราง ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่าการแบ่งตอนของรูปแบบรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ควรจะมีทั้งจบลงในตอนและทำเป็นหลายตอนจบผสมผสานกันไป โดยให้เหตุผลดังนี้

- (1) ในกรณีที่ทำเป็นหลายตอนจบควรเขียนข้อความไว้ในเนื้อหารายการว่าโปรดติดตามตอนต่อไป วันที่ เดือน ปี
- (2) การนำเสนอสารคดีบางเรื่องควรแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2-3 ตอนจบ เพราะบางเรื่องนำเสนอให้จบภายในตอนเดียวยังดูไม่รู้เรื่อง แต่ก็ไม่ควรแบ่งให้มีหลายตอนมากเกินไป
- (3) อยู่ที่จุดขายของรายการว่าต้องการจะนำเสนอรายการให้มีทิศทางไปทางใด เมื่อคนดูรับชมรายการแล้วจะได้อะไร ไม่ควรยึดติดกับรูป

แบบเดิม ๆ เกินไปควรทำให้คนดูได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกับ
ได้รับความรู้จากรายการ

ในส่วนของผู้รับสารที่มีความเห็นว่ารูปแบบรายการควรจบลงในแต่ละ
ตอนได้ให้เหตุผลและข้อเสนอแนะที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

- (1) รายการควรจบลงในแต่ละตอน เพราะผู้ชมส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพ ไม่สามารถติดตามดูอย่างต่อเนื่องได้
- (2) ควรมีการกำหนดตายตัวในส่วนของหัวข้อที่จะนำเสนอสารคดีในแต่ละวัน เช่น วันจันทร์จะนำเสนอเรื่องวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว วันอังคารนำเสนอเรื่องภาษาไทย เป็นต้น

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นว่ารูปแบบของรายการควรนำเสนอเรื่อง ๆ หนึ่ง ๆ ทำเป็นหลายตอนจบ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ดังนี้

- (1) รูปแบบรายการควรเป็นสารคดีสั้นเรื่องหนึ่งจบในตอน หรือหลายตอนจบ ออกทุกวัน
- (2) การรณรงค์ทางวัฒนธรรมที่อยู่ที่เนื้อหาของรายการ มิใช่รูปแบบหรือความดีในการออกอากาศ
- (3) รูปแบบรายการควรเป็นรูปแบบที่ชัดเจนและจับใจคนดู

สรุป จากการประเมินทัศนคติของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับกลยุทธ์ “การคัดเลือกเนื้อหา” ในรายการของทีมงานผู้ผลิตในส่วนของลักษณะความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ สามารถสรุปผลการประเมินได้ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันในเรื่องปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในรายการ โดยผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาที่นำเสนอน้อยไป ได้แก่ ภาษาไทย ระเบียบวินัย และ

วัฒนธรรมกับการพัฒนา ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมมีความเห็นว่าเนื้อหาที่มีการนำเสนอ
สั้นไป ได้แก่ วิถีครอบครัวและชุมชนไทย

(2) ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ราชการควรมีการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมกับประชาชนไทย
ในรายการด้วย

(3) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การนำเสนอข้อมูล
ในรายการมีรายละเอียดน้อยเกินไปยังไม่ลุ่มลึกพอ

(4) ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม มีความเห็นที่แตกต่าง
กัน ในเรื่องการกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการ โดยผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่า
รายการมีการกระจายเนื้อหาครอบคลุมทุกวัฒนธรรมย่อย ๆ ของไทย ส่วนผู้เชี่ยวชาญ
ทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ราชการยังกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมไม่ครบ
ทุกภาค

(5) ผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม มีความเห็นไม่สอดคล้อง
กันในเรื่องการแบ่งตอนของรูปแบบรายการ โดยผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่ารายการ
ควรมีการนำเสนอในรูปแบบที่มีทั้งจบลงในตอนและหลายตอนจบสลับกันไป ส่วนผู้
เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เรื่อง ๆ หนึ่งควรทำเป็นหลายตอนจบ
มากกว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(2) การประเมินรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาในรายการ

(2.1) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการ

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการ

ลักษณะการนำเสนอเนื้อหา	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (คน)
นำเสนอแบบกว้าง ครอบคลุมวัฒนธรรมทุกด้าน	1
นำเสนอแบบเจาะจงแต่ละด้านของวัฒนธรรมให้ลึกซึ้ง	2
นำเสนอทั้งแบบกว้างและแบบเจาะจง	3
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ	1
ไม่แสดงความคิดเห็น	1
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายการควรมีลักษณะการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมทั้งในแบบกว้างและแบบเจาะจงในแต่ละด้านเข้าด้วยกัน รองลงมา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นว่ารายการควรมีลักษณะการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมแบบเจาะจงแต่ละด้านให้ลึกซึ้งมากกว่า

สำหรับเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการควรมีการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมทั้งในแบบกว้างและแบบเจาะจงเข้าด้วยกัน ได้ให้เหตุผลที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

- (1) ลักษณะการนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมควรประสานด้านลึกและด้านกว้างเข้าด้วยกัน ภายใต้กรอบจำกัดของเวลาและความจำกัดด้านอื่น ๆ เพราะจะได้นำไปสู่องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อคนไทยจะได้รู้จักตนเอง

(2) ควรนำเสนอทั้งแบบกว้างและแบบเจาะจง เพราะต้องการให้เป็น
บันทึกทางวัฒนธรรมของแผ่นดิน

สำหรับเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่เห็นว่ารายการ **ควรมี
ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาแบบเจาะจงแต่ละด้านของวัฒนธรรมให้ลึกซึ้ง** ได้ให้เหตุ
ผลว่า สารคดีควรนำเสนอประเด็นใดประเด็นหนึ่งอย่างลึกซึ้งและเข้าใจจริง ไม่ควรพูด
เรื่องกว้าง ๆ หรือทั่ว ๆ ไป มิฉะนั้นจะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือ หรือการพูดคุย
ในชีวิตประจำวัน

(2.2) **ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะการนำ
เสนอรูปแบบเนื้อหาสารคดีในรายการ**

ตารางที่ 19 **ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสารคดี**

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	จำนวนตอน	รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	จำนวนตอน
1. การนำเสนอสารด้าน เดียว	3	1. การนำเสนอสารสองด้าน	2
2. การนำเสนอสารแบบ เปิดกว้าง	2	2. การนำเสนอสารเพื่อนำ มา	5
3. การนำเสนอสารที่ให้ข้อ คิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	3	3. การนำเสนอสารที่ กระตุ้นให้เกิดความกลัว	-

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่าลักษณะของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสารคดีส่วนใหญ่ของรายการ คือ **การนำเสนอสารเพื่อนำมา** รองลงมาได้แก่ **การนำเสนอสารด้านเดียว** และการนำเสนอสารที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ส่วนลักษณะการนำเสนอสารที่มีจำนวนมากเป็นอันดับที่สาม ซึ่งจากการผลการวิเคราะห์ พบว่า มีจำนวนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเท่ากัน คือ **ลักษณะการนำเสนอสารแบบสองด้าน** และลักษณะ

การนำเสนอสารแบบเปิดกว้าง อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่พบว่ารายการมีการนำเสนอสารที่กระตุ้นให้เกิดความกลัว

(2.8) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะการนำเสนอสารของรายการภายใต้เงื่อนไขเวลา 2 นาที

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอสารภายใต้เงื่อนไขเวลา 2 นาที

รูปแบบการนำเสนอสาร	จำนวนตอน	รูปแบบการนำเสนอสาร	จำนวนตอน
1. การนำเสนอด้านเดียว	2	การนำเสนอสารสองด้าน	2
2. การนำเสนอสารแบบเปิดกว้าง	2	การนำเสนอสารเพื่อโน้มน้าวใจ	4
3. การนำเสนอสารที่ให้ข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะ	1	การนำเสนอสารที่กระตุ้นให้เกิดความกลัว	-

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะการวางรูปแบบการนำเสนอสารของรายการ ภายใต้เงื่อนไขเวลา 2 นาที พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ารายการควรมีการนำเสนอสารเพื่อโน้มน้าวใจ

สำหรับเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่ารายการควรมีการวางรูปแบบนำเสนอสารแบบสองด้านภายใต้ระยะเวลา 2 นาที ได้ให้เหตุผลว่าวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องของการบังคับกฎเกณฑ์จึงควรเสนอในแนวทางที่ให้ผู้ชมสามารถคิดและเลือกปฏิบัติได้ เพื่อความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

และสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นว่าภายใต้ระยะเวลาจำกัด 2 นาที ควรมีการวางรูปแบบนำเสนอสารแบบด้านเดียว เพื่อเป็นการเสนอข้อมูลที่เป็นการให้ความรู้และข้อเท็จจริง ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ชมไปพิจารณาหรือตีความต่อ

(2.4) ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะของเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่นำเสนอผ่านรายการ เมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมของชาติอื่น

ลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ของการนำเสนอสารคดีทางวัฒนธรรมคือ สามารถนำเสนอเนื้อหาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมตนเองกับวัฒนธรรมของผู้อื่น จากการวิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” เมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมของชาติอื่น ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อลักษณะของเรื่องราวที่นำเสนอเมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมอื่น

ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรม	ผู้รับสารทั่วไป(คน)	ผู้เชี่ยวชาญ(คน)
มีลักษณะชกขอวัฒนธรรมตนเองมากเกินไป	4	1
ข่มวัฒนธรรมอื่นว่าด้อยกว่าวัฒนธรรมไทย	-	-
นำเสนอวัฒนธรรมไทยให้ดูด้อยกว่าวัฒนธรรมชาติอื่น	-	-
นำเสนอวัฒนธรรมไทยอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับวัฒนธรรมอื่น	21	5
มีทั้งชกขกตนเองมากเกินไปและข่มวัฒนธรรมอื่น	1	-
มีทั้งนำเสนอให้ดูด้อยกว่าวัฒนธรรมชาติอื่นและเสมอภาคกับชาติอื่น	1	-
มีทั้งชกขอวัฒนธรรมตนเองมากเกินไปและเสมอภาคกับชาติอื่น	1	-
ไม่ได้กล่าวเปรียบเทียบกับใครเลย	-	1
ไม่แสดงความคิดเห็น	3	1
รวม	30	8

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่าลักษณะการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการนั้นมีการนำเสนอวัฒนธรรมไทยอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับวัฒนธรรมอื่น

สรุป จากผลการประเมินทัศนคติของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

(1) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาของรายการควรมีการนำเสนอแบบกว้างและแบบเจาะจงในแต่ละด้านเข้าด้วยกัน

(2) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของรายการ เป็นลักษณะของการนำเสนอสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และภายในเงื่อนไขเวลา 2 นาที รายการควรมีการนำเสนอเนื้อหาแบบโน้มน้าวใจ และแบบเปิดกว้างด้วยเช่นกัน

(3) ผู้รับสาร และผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมอื่น โดยมีความเห็นว่า รายการมีการนำเสนอเนื้อหาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับวัฒนธรรมอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) การประเมินองค์ประกอบด้านเทคนิคของรายการ

(3.1) ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อองค์ประกอบในการนำเสนอรูปแบบรายการ

แบบรายการ

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อองค์ประกอบในการนำเสนอรายการ

ความคิดเห็นของผู้รับสาร

รูปแบบรายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่แสดงความเห็น
1. โต้เถียงเปิดรายการ	3	11	7	8	1
2. โต้เถียงปิดรายการ	1	10	14	4	1
3. เนื้อหาสารคดีที่น่าสนใจ	5	15	9	1	-
4. การมีพิธีกรนำเข้ารายการ	5	19	3	3	-
5. การบรรยายสารคดี	3	18	5	2	2
6. ความดีของรายการ	5	18	4	3	-
7. เวลาออกอากาศ	8	13	4	2	-
8. ความยาวของรายการ	2	11	6	11	-
9. การถ่ายภาพ	2	11	17	-	-
10. การจัดฉาก	1	13	14	2	-
11. การจัดแสง	2	10	17	-	1
12. การใช้เสียงประกอบสารคดี	3	12	13	1	1
13. การตัดต่อภาพ	1	13	13	2	1
14. การใช้เทคนิคในการตัดต่อภาพ	1	10	15	3	1

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) องค์ประกอบในส่วนของโต้เถียงรายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่าโต้เถียงเปิดรายการอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนโต้เถียงปิดรายการอยู่ในเกณฑ์พอใช้ สำหรับส่วนที่ควรปรับปรุงนั้น ผู้รับสารได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

(1.1) ใต้เค็ลเปิดรายการ ควรปรับรูปแบบในนำเสนอขึ้น อาจมีเพลงประจำรายการเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ และไม่ควรให้ใต้เค็ลยาวจนเกินไป

(1.2) ใต้เค็ลท้ายควรสร้างสรรค์ให้น่าสนใจ และควรเพิ่มเกร็ดคิดให้ผู้จัดรายการ ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อให้ผู้รับสารที่สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

(1.3) ควรมีเฉพาะ ใต้เค็ลหัว หรือท้ายเพียงอย่างเดียวเพื่อประหยัดเวลา

(2) ในด้านกลยุทธ์การ “คัดเลือกเนื้อหา” ของรายการซึ่งได้แก่เนื้อหาสารคดีที่น่าเสนอ การมีพิธีกรนำเข้ารายการ และการบรรยายสารคดี ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ดี

(3) ในด้านกลยุทธ์ของ “รูปแบบการนำเสนอ” ของรายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความดีของรายการและเวลาออกอากาศ เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนองค์ประกอบด้านความยาวของรายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่า มีทั้งที่อยู่ในเกณฑ์ดีและควรปรับปรุง

(4) ในด้านองค์ประกอบทางเทคนิคของรายการ ซึ่งได้แก่ การถ่ายภาพ การจัดฉาก การจัดแสง การใช้เสียง และการใช้เทคนิคในการตัดต่อภาพ ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนองค์ประกอบด้านการตัดต่อภาพนั้น มีจำนวนผู้รับสารที่มีความเห็นเท่ากันระหว่างอยู่ในเกณฑ์ดีกับเกณฑ์พอใช้

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ใน
การนำเสนอรายการ

องค์ประกอบของรูปแบบรายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
1. ไตเติลเปิดรายการ	-	-	5	3	-
2. ไตเติลปิดรายการ	-	-	6	2	-
3. เนื้อหาสารคดีที่นำเสนอ	1	2	2	3	-
4. การมีพิธีกรนำเข้ารายการ	-	3	2	3	-
5. การบรรยายสารคดีของพิธีกร	-	3	3	2	-
6. ความดีในการออกอากาศ	2	5	1	-	-
7. เวลาในการออกอากาศ	5	3	-	-	-
8. ความยาวของรายการ	1	1	4	2	-
9. การวางมุมกล้อง, การถ่ายภาพ	-	2	5	1	-
10.การจัดฉาก	-	3	4	1	-
11.การจัดแสง	-	2	4	1	1
12.การใช้เสียงประกอบสารคดี	-	2	5	2	-
13.การตัดต่อภาพ	-	2	5	1	-
14.การใช้เทคนิคในการตัดต่อภาพ	-	2	5	1	-

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) องค์ประกอบในส่วนของไตเติลรายการ ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า ไตเติลเปิดและปิดรายการอยู่ในเกณฑ์พอใช้สำหรับส่วนที่ควรปรับปรุง ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ไตเติลเปิดรายการควรเป็นภาพที่เคลื่อนไหว

(2) ในด้านกลยุทธ์การ “คัดเลือกเนื้อหา” ของรายการ ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เห็นว่าการมีพิธีกรนำเข้ารายการ เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนองค์ประกอบด้าน**การบรรยายสารคดีของพิธีกร**ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเหมือนกันระหว่างอยู่ในเกณฑ์ดีกับเกณฑ์พอใช้ สำหรับเนื้อหาสารคดีทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุง

(3) ในด้านกลยุทธ์ของ“รูปแบบการนำเสนอ” ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่าเวลาในการออกอากาศอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนความถี่ในการออกอากาศของรายการอยู่ในเกณฑ์ดี ความยาวของรายการอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(4) ในด้านองค์ประกอบทางเทคนิคของรายการ ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เห็นว่า การถ่ายภาพ การจัดฉาก การจัดแสง การใช้เสียงประกอบสารคดี การตัดต่อภาพ และการใช้เทคนิคในการตัดต่อภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้

สรุป จากการประเมินผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อองค์ประกอบด้านเทคนิคของรายการ พบว่า ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบด้านเทคนิคของรายการในส่วนของ การถ่ายภาพ การจัดฉาก การใช้เสียง และการใช้เทคนิคในการตัดต่อภาพ เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้

(4) การประเมินพิธีกรผู้นำเสนอเนื้อหาของรายการ

(4.1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบรายการ มีดังนี้

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อองค์ประกอบด้านรูปแบบการนำเสนอรายการในส่วนพิธีกร

ความถี่พิธีกรนำเข้รายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น	รวม
ผู้รับสาร	5	19	3	3	-	30
ผู้เชี่ยวชาญ	-	3	2	3	-	8

ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อองค์ประกอบด้านรูปแบบการนำเสนอรายการในส่วนของความถี่พิธีกรนำเข้รายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่ดี แต่มีผู้รับสารบางส่วนมีความเห็นว่าควรปรับปรุง โดยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

(1) พิจารณานำเสนอรายการ ควรใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เช่น คารา หรืออาจารย์

(2) รายการไม่ควรมีพิจารณานำเสนอรายการ ควรจะมีแต่เฉพาะเนื้อหาของสารคดีจะได้เพิ่มสาระและรายละเอียดของข้อมูลในรายการมากขึ้น

(3) ควรมีพิจารณาผู้เสนอรายการ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละตอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อองค์ประกอบทางด้านเทคนิคของรายการ ในส่วนของพิจารณาผู้เสนอรายการ มีดังนี้

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการมีพิจารณาเข้ารายการนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวนความคิดเห็นเท่ากับ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่มีความเห็นว่าการมีพิจารณาเข้ารายการเป็นสิ่งที่ดี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีความเห็นว่าการปรับปรุง

ส่วนเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าการมีพิจารณาเข้ารายการควรมีการปรับปรุงนั้น มีดังต่อไปนี้

- (1) รายการควรให้พิจารณาเรื่องราวที่สัมพันธ์กับเนื้อหามากกว่านี้
- (2) ไม่เห็นด้วยกับการมีพิจารณาเข้ารายการ เพราะมีเวลาจำกัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(4.2) ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อพิธีกรที่เป็นผู้นำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมของรายการ

ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อพิธีกรผู้นำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในรายการ ผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ความความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อพิธีกรนำเสนอรายการ

ความคิดเห็นที่มีต่อพิธีกรผู้นำเสนอรายการ	ผู้รับสาร (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
เหมาะสม	29	4
ไม่เหมาะสม	1	1
มีทั้งส่วนเหมาะสมและไม่เหมาะสม	-	2
อื่น ๆ	-	1
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ห่ออธิบายได้ว่า ผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพิธีกรผู้นำเสนอรายการมีความเหมาะสม

ตารางที่ 26 ลำดับขององค์ประกอบที่เหมาะสมของพิธีกรในรายการ

องค์ประกอบของพิธีกรผู้นำเสนอสาร	ผู้รับสาร (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
หน้าตาบุคลิกท่าทางดี	27	5
ใช้ภาษาไทยชัดเจนถูกต้อง	23	4
มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ	18	2
แต่งกายสวยงาม	8	3
เป็นกันเองกับผู้ชม	7	2

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ทำให้ทราบเหตุผลสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่าพิธีกรในรายการเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม คือ การมีหน้าตา บุคลิกท่าทางดี รองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาไทยชัดเจนถูกต้อง ประการที่สามได้แก่ ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ ประการที่สี่ได้แก่ การแต่งกายสวยงาม และประการสุดท้ายที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ความเป็นกันเองกับผู้ชม

ส่วนเหตุผลของผู้รับสารทั่วไปที่มีความเห็นว่า **พิธีกรผู้นำเสนอรายการเป็นผู้ที่ไม่เหมาะสม** ด้วยเหตุผลที่ว่า พิธีกรใช้ภาษาไทยไม่ชัดเจน และมีการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาของสารคดีบางตอน

สำหรับเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่คิดว่าพิธีกรผู้นำเสนอรายการมีความเหมาะสม เรียงลำดับเหตุผลจากจำนวนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การมีหน้าตาบุคลิกท่าทางดี การใช้ภาษาไทยชัดเจนถูกต้อง การแต่งกายที่สวยงาม การมีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ

ส่วนเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าพิธีกรผู้นำเสนอรายการมีทั้งส่วนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้ให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

- (1) **ส่วนที่เหมาะสม** คือ การมีหน้าตา บุคลิกท่าทางดี การใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ สำหรับส่วนที่**ไม่เหมาะสม** คือ ความไม่เป็นกันเองกับผู้ชม นอกจากนี้การแต่งกายของพิธีกรในบางตอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาของสารคดีที่นำเสนอ
- (2) พิธีกรผู้นำเสนอรายการ มีบุคลิกภาพตลอดจนน่าเชื่อถือใช้ได้ แต่บางตอนแต่งกายเกินงามไป และความน่าเชื่อถือจะมีมากขึ้นถ้ามีการเปิดหรือปิดรายการให้กระชับและตรงประเด็นมากขึ้น

สำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่าพิธีกรในรายการ**ไม่เหมาะสม** ได้ให้เหตุผลว่า

- (1) พิธีกรมีบุคลิกภาพที่ไม่น่าเชื่อถือ ควรพิจารณาปรับปรุงบทบาทและบทบาทของพิธีกรให้เหมาะสมกับรายการนี้มากขึ้น
- (2) **ไม่เห็นด้วย**กับการมีพิธีกรนำเข้รายการ เพราะทำให้เสียเวลาในส่วนนี้แทนที่จะไปนำเวลาไปเพิ่มการเสนอส่วนที่เป็นเนื้อหาสารคดี

(4.8) ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อการใช้รูปแบบของพิธีกรในการนำเสนอรายการ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อการใช้รูปแบบของพิธีกรในการนำเสนอรายการปรากฏผลออกมาดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการใช้รูปแบบของพิธีกรในรายการ

รูปแบบของพิธีกร	ผู้รับสาร (คน)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)
1. พิธีกรหญิงคนเดียวตลอด	9	2
2. พิธีกรชายคนเดียวตลอด	-	-
3. ผัดเปลี่ยนสลับกันทั้งชายและหญิง	14	2
4. ใช้พิธีกรคู่เป็นหญิงล้วน	-	-
5. ใช้พิธีกรคู่เป็นชายล้วน	-	-
6. ใช้พิธีกรคู่เป็นหญิงและชาย	4	1
7. เปลี่ยนพิธีกรบ่อย ๆ หรือใช้พิธีกรจากท้องถิ่น	3	1
8. อื่น ๆ	-	2
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบของพิธีกรในการนำเสนอรายการควรมีการผัดเปลี่ยนสลับกันทั้งชายและหญิง รองลงมาได้แก่ผู้รับสารที่มีความเห็นว่าควรใช้พิธีกรหญิงคนเดียว อันดับที่สาม ได้แก่ ผู้รับสารที่มีความเห็นว่า ควรใช้พิธีกรคู่หญิงและชาย

สำหรับเหตุผลที่ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบของพิธีกรในรายการควรมีการผัดเปลี่ยนสลับกันทั้งชายและหญิง เพราะ

(1) จะทำให้รูปแบบรายการไม่จำเจน่าเบื่อ

(2) ทำให้เหมาะสมกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่น่าเสนอในแต่ละคอน
เนื่องจากเนื้อหาบางเรื่องอาจจะไม่เหมาะกับพิธีกรเพศใดเพศหนึ่ง รายการจะได้มีความ
น่าสนใจและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น

ส่วนเหตุผลของผู้รับสารที่มีความเห็นว่า รูปแบบของพิธีกรในรายการ
ควรจะใช้พิธีกรหญิงคนเดียวตลอดได้ให้เหตุผลและข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป็นรายการสารคดีสั้นที่ต้องการความอ่อนโยน อ่อนหวาน เนื่องจาก
เนื้อหาของรายการนำเสนอเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย

(2) ควรใช้พิธีกรหญิงคนเดียวต่อไป เพราะผู้ชมคุ้นเคยและสามารถจดจำ
รูปแบบรายการและตัวพิธีกรได้แล้ว ทำให้รายการมีเอกลักษณ์ของ
ตัวเอง

ในส่วนของผู้รับสารที่มีความคิดว่างรูปแบบพิธีกรในรายการควรใช้พิธีกร
ทั้งชายและหญิงเพราะจะทำให้รายการดูมีสีสันมีความหลากหลายและน่าสนใจมากกว่า
เดิม เพราะเสียงบรรยายในสารคดีก็เป็นเสียงพิธีกรหญิงแล้ว

สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นแยกเป็น 2 กลุ่ม
คือ กลุ่มที่เห็นว่ารายการควรมีพิธีกรหญิงคนเดียว ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าควรผลัด
เปลี่ยนสลับกันทั้งชายและหญิง

อย่างไรก็ตามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่คิดว่าควรใช้
พิธีกรหญิงคนเดียว เพราะทำให้ผู้ชมจดจำรายการและตัวพิธีกรได้ง่ายกว่า

ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นว่า ควรใช้พิธีกรจากท้องถิ่นของเรื่องราว
ที่น่าเสนอได้ให้เหตุผลว่าใช้เฉพาะบางเรื่องตามความจำเป็น แต่ในส่วนตัวไม่เห็นด้วย
กับการมีพิธีกรนำเข้รายการทุกครั้งเมื่อคำนึงถึงการบริหารเวลา 2 นาทีให้ได้ประโยชน์
มากที่สุด

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นว่าควรใช้พิธีกรผลัดเปลี่ยนสลับกันไป
ทั้งชายและหญิง ได้ให้เหตุผลว่าอาจจะช่วยให้รายการไม่น่าเบื่อ และเหมาะสมกับเรื่องที่
นำเสนอ

ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นอื่น ๆ เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับรูปแบบของพิธีกรในรายการ จะเป็นรูปแบบใดก็ได้ แต่เน้นให้เลือกสรรพิธีกรที่สามารถทำหน้าที่ได้ดี และเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละตอน

สรุป การประเมินทัศนะจากผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับพิธีกรผู้นำเสนอเนื้อหาในรายการ พบว่า

(1) ผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของรูปแบบรายการ ในส่วนของพิธีกรนำเสนอรายการเป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้พิธีกรในรายการยังเป็นผู้มีความเหมาะสม โดยให้เหตุผลที่สำคัญที่สุดคือ การเป็นผู้มีหน้าตาบุคลิกท่าทางดี รองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนถูกต้อง

(2) สำหรับรูปแบบการใช้พิธีกรในรายการ ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบของพิธีกรในรายการควรมีการผลัดเปลี่ยนสลับกันทั้งชายและหญิง

- การประเมินผู้รับสารเกี่ยวกับ “กลยุทธ์ในการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอ” ของรายการ

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปที่มีต่อการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอรายการ

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปที่มีต่อองค์ประกอบของการนำเสนอรูปแบบรายการ

รูปแบบการนำเสนอรายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
ความถี่ของรายการ	5	18	4	3	-
เวลาออกอากาศ	8	13	4	2	-
ความยาวของรายการ	2	11	6	11	-

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอรายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความถี่ของรายการ และเวลาในการออกอากาศเป็นองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนองค์ประกอบด้านความยาวของรายการ ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่ามีทั้งที่อยู่ในเกณฑ์ดีและควรปรับปรุง สำหรับเหตุผลที่ควรปรับปรุง คือ เวลาของรายการสั้นเกินไป เพราะเมื่อรวมไตเติ้ลเปิดและปิดรายการ รวมทั้งส่วนของพิธีกรนำเข้ารายการแล้ว ช่วงเนื้อหาสารคดีสั้นจนดูแทบไม่รู้เรื่อง

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอรายการ

องค์ประกอบของรูปแบบรายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
ความถี่ของรายการ	2	5	1	-	-
เวลาออกอากาศ	5	3	-	-	-
ความยาวของรายการ	1	1	4	2	-

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า เวลาในการออกอากาศอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนความถี่ในการออกอากาศของรายการอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับความยาวของรายการอยู่ในเกณฑ์พอใช้

สรุป การประเมินทัศนคติของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการคัดเลือกรูปแบบการนำเสนอรายการ พบว่า ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้อง ความถี่ในการออกอากาศของรายการ อยู่ในเกณฑ์ดี

- การประเมินผู้รับสารในเรื่องกลุ่มเป้าหมายของรายการ

1. ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการไปยังผู้รับสารในระดับต่าง ๆ

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับสาร ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการไปยังผู้รับสารในระดับต่างๆ ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางแสดงความคิดเห็นของผู้รับสาร ดังนี้

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจในการนำเสนอรายการ

กลุ่มของผู้รับสาร	ผู้รับสาร (คน)
ผู้สูงอายุ (ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป)	-
ผู้ใหญ่ (26-60 ปี)	7
เยาวชน (15-25 ปี)	9
เด็ก (5-14 ปี)	-
ผู้รับสารทุกกลุ่ม	7
ผู้สูงอายุ+ผู้ใหญ่	1
ผู้ใหญ่+เยาวชน	3
ผู้ใหญ่+เยาวชน+เด็ก	1
ผู้สูงอายุ+ผู้ใหญ่+เยาวชน	2
รวม	30

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจการถ่ายทอดเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามี ผู้รับสาร 3 กลุ่ม ที่สามารถเข้าใจได้คือเยาวชน ผู้ใหญ่ และผู้รับสารทุกกลุ่ม

อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ทำให้เราทราบถึงเหตุผลของผู้รับสารที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการ ดังนี้

- ผู้รับสารที่มีความคิดเห็นว่าเยาวชน (อายุระหว่าง 15-25 ปี) จะเป็นระดับที่สามารถเข้าใจเนื้อหาและรูปแบบรายการ ได้ให้เหตุผลว่า

(1) เยาวชนเป็นกลุ่มผู้รับสารที่เข้าใจอะไรได้อย่างรวดเร็ว และสามารถที่จะเริ่มรับรู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งได้

(2) เยาวชนยังเป็นผู้ต้องการรับรู้สิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะเรื่องที่พวกเขามีความสนใจ

- ผู้รับสารที่มีความคิดเห็นว่ากลุ่มผู้รับสารระดับผู้ใหญ่ (อายุระหว่าง 26-60 ปี) จะเป็นกลุ่มที่สามารถเข้าใจการนำเสนอรายการได้ **เพราะ**

(1) อายุขนาดวัยกลางคนจะสนใจรับชมรายการข่าวเมื่อชมข่าวก็จะส่งผลให้ได้รับชมรายการนี้ไปโดยปริยาย

(2) เนื้อหาและเวลาในการนำเสนอรายการค่อนข้างสั้นเกินไป คนในระดับผู้ใหญ่อาจจะชมแล้วเข้าใจได้มากกว่าคนในวัยเด็กหรือเยาวชน

- ผู้รับสารที่มีความคิดเห็นว่ากลุ่มผู้รับสารทุกระดับ สามารถเข้าใจการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบรายการได้ **เพราะ**

(1) จากการนำเสนอจะไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับสารทุกเพศทุกวัยที่สามารถอ่านออกเขียนได้ และฟังรู้เรื่อง สามารถรับชมและเข้าใจรายการนี้ได้

(2) ขึ้นอยู่กับความตั้งใจและความสนใจของผู้รับสารแต่ละคน ผู้ใดมีความตั้งใจหรือสนใจเนื้อหาที่นำเสนอมากน้อยเพียงใด ก็สามารถที่จะรับรู้และเข้าใจได้เท่านั้น แต่การมีกลุ่มผู้รับสารกว้างเกินไป ทำให้รายการขาดความน่าสนใจที่เหมาะกับแต่ละวัย

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจการนำเสนอรายการ

ระดับของผู้รับสาร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	-
ผู้ใหญ่ (26-60 ปี)	2
เยาวชน (15-25 ปี)	1
เด็ก (5-14 ปี)	1
เยาวชนและเด็ก	1
ผู้ใหญ่และเยาวชน	1
ทุกระดับของผู้รับสาร	2
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอในรายการ พบว่า มีจำนวนของความคิดเห็นเท่ากับระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าผู้รับสารระดับผู้ใหญ่จะสามารถเข้าใจการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการนี้ได้กับผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าผู้รับสารทุกระดับสามารถเข้าใจได้

สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่า ผู้รับสารระดับผู้ใหญ่จะสามารถเข้าใจการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการได้นั้น ได้ให้เหตุผลว่า เรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในอดีตจะได้รับความสนใจเฉพาะคนที่มีอายุเท่านั้น

ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นว่าผู้รับสารในทุกระดับจะสามารถเข้าใจการนำเสนอรายการนี้ได้ เพราะผลิตสารคดีเพื่อรณรงค์ทางวัฒนธรรมควรมุ่งไปที่ผู้ชมทุกระดับให้สามารถเข้าใจ

2. ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อระดับของผู้รับสาร ที่รายการควรเน้นให้เข้าใจเป็นพิเศษ

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่ควรเน้นเป็นพิเศษ

การเน้นผู้รับสารระดับใดระดับหนึ่งเป็นพิเศษ	ผู้รับสาร(คน)	ผู้เชี่ยวชาญ(คน)
ควร	28	6
ไม่ควร	1	2
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	-
รวม	30	8

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการ ส่วนใหญ่เห็นว่ารายการควรมีการถ่ายทอดเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้ผู้รับสารระดับใดระดับหนึ่งได้เข้าใจเป็นพิเศษ

จากการสำรวจผู้รับสารที่มีความเห็นว่ารายการควรมีการนำเสนอเนื้อหาให้ผู้รับสารระดับใดระดับหนึ่งได้เข้าใจเป็นพิเศษนั้น จากการวิเคราะห์พบว่ามีระดับของผู้รับสาร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่ควรเน้นเป็นพิเศษ

ระดับของผู้รับสารที่ควรเน้นเป็นพิเศษ	ผู้รับสาร (คน)
เยาวชน	17
เด็ก	3
ผู้ใหญ่+เยาวชน	3
เยาวชน+เด็ก	5
รวม	30

จากตาราง สามารถอธิบายได้ว่าในความคิดเห็นของผู้รับสารส่วนใหญ่ การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมของรายการควรถ่ายทอดให้ผู้รับสารในระดับเยาวชน ได้เข้าใจเป็นพิเศษ รองลงมาได้แก่ผู้รับสารในระดับเยาวชนและเด็ก

สำหรับเหตุผลที่ผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาในรายการ ควรถ่ายทอดให้เยาวชนได้เข้าใจเป็นพิเศษ มีเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

(1) เยาวชนเป็นกลุ่มที่จะเติบโตขึ้นเป็นอนาคตและกำลังของชาติ ดังนั้น ควรมีการปลูกฝังวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เกิดความรักและภาคภูมิใจ อันจะส่งผลให้เกิด ความซาบซึ้งและร่วมกันสืบสานยึดถือปฏิบัติต่อไปได้

(2) เยาวชนเป็นวัยสร้างสรรค์สังคม มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา อาจจะสามารถช่วยรื้อฟื้นวัฒนธรรมที่กำลังจะเสื่อมสูญให้คงอยู่ต่อไปได้ เพราะ เป็นวัยที่สามารถรับรู้ได้ดี

สำหรับผู้รับสารที่เห็นว่ารายการควรถ่ายทอดเนื้อหาทางวัฒนธรรมไป ผู้รับสารในระดับเยาวชนและเด็กเป็นพิเศษ ได้ให้เหตุผลว่าเยาวชนและเด็กมีส่วน สำคัญในการกำหนดอนาคตของประเทศ ควรปลูกฝังให้รู้จักขนบธรรมเนียมและ ประเพณีของชนชาติไทย เพราะถ้าพวกเขาไม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยแล้ว ใน อนาคตพวกเขาจะอยากทำอะไรเพื่อประ โยชน์แก่ประเทศชาติบ้าง

ส่วนผู้รับสารที่สนับสนุนให้รายการถ่ายทอดเนื้อหาทางวัฒนธรรมไปผู้ รับสารในระดับที่เป็นเด็กเป็นพิเศษ เพราะเป็นวัยที่สามารถจะรับฟังและเข้าใจในวัฒนธรรม ได้ดีต่อไปหากมีการปลูกฝังให้มีความสนใจตั้งแต่แรกเริ่ม

สำหรับผู้รับสารที่มีความเห็นว่ารายการไม่ควรที่จะนำเสนอเนื้อหาทาง วัฒนธรรมไปผู้รับสารในระดับใดเป็นพิเศษ ได้ให้เหตุผลว่าเพราะผู้รับสารทุกกลุ่ม ทุกระดับ สามารถที่จะชมรายการและรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำเสนอในรายการได้หมด

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมต่อระดับของผู้รับสารที่ควรเน้นเป็นพิเศษ

ระดับของผู้รับสาร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	-
ผู้ใหญ่ (26-60 ปี)	2
เยาวชน (15-25 ปี)	1
เด็ก (5-14 ปี)	2
เยาวชนและเด็ก	1
ทุกเพศทุกวัย	2
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อระดับของผู้รับสารที่รายการควรถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจเป็นพิเศษ พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่ามีผู้รับสาร 3 กลุ่มที่ควรเน้นให้เข้าใจเป็นพิเศษ ได้แก่ เด็ก ผู้ใหญ่ และผู้รับสารทุกระดับ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ ที่มีความเห็นว่ารายการควรถ่ายทอดเนื้อหาให้ระดับผู้ใหญ่ ได้เข้าใจเป็นพิเศษได้ให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

(1) ผู้ใหญ่จะเป็นวัยที่อยู่ในวัยทำงาน และมีพลังทั้งส่งเสริมและทำลายวัฒนธรรมด้วยอำนาจความไม่รู้ แต่อย่างไรก็ไม่ควรทิ้งกลุ่มเด็กและเยาวชน

(2) วัยผู้ใหญ่ จะเป็นวัยที่สนใจเรื่องราวความรู้ที่มีลักษณะ เป็นการประเทืองความรู้มากกว่าเยาวชนที่มักสนใจความรู้ที่ก่อให้เกิดความสุขหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

ส่วนผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรเน้นให้ระดับเยาวชนผู้รับสารในระดับเด็กได้เข้าใจเป็นพิเศษ ได้ให้เหตุผลว่าเพื่อให้ผู้รับสารวัยเด็กสามารถรับรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมที่ยังไม่เคยทราบบ้าง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่าควรเน้นให้ระดับเยาวชนให้เข้าใจมากเป็นพิเศษ เพราะจะเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมต่อไปในอนาคต ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งที่เห็นว่าการถ่ายทอดเนื้อหาควรเน้นให้ระดับเยาวชนและเด็กได้เข้าใจเป็นพิเศษ ได้ให้เหตุผลว่า ควรมีการสร้างความเข้าใจเรื่องราวทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามระเบียบประเพณีของสังคม และการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามมีผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความเห็นว่าไม่ควรมีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่เน้นผู้รับสารในระดับใดระดับหนึ่งเป็นพิเศษ เพราะทุกเพศทุกวัยควรเข้าใจวัฒนธรรมได้เท่าเทียมกัน

สรุป จากการประเมินทัศนคติของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายของรายการ พบว่า

(1) ผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ในเรื่องความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการไปยังผู้รับสาร โดยผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายการสามารถทำให้ผู้รับสารในระดับเยาวชนเข้าใจได้มากที่สุด ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้รับสารในกลุ่มผู้ใหญ่และในทุกระดับสามารถเข้าใจได้

(2) ในเรื่องระดับของผู้รับสารที่ควรเน้นให้เข้าใจได้เป็นพิเศษนั้น ผู้รับสารทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกัน โดยผู้รับสารส่วนใหญ่เห็นว่า การนำเสนอรายการควรเน้นให้ผู้รับสารระดับเยาวชนได้เข้าใจเป็นพิเศษ ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า การนำเสนอรายการควรเน้นให้ผู้รับสารทุกเพศทุกวัย ได้เข้าใจเป็นพิเศษ

- การประเมินทัศนะของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ

1. ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปที่มีต่อเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ

ตารางที่ 35 ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ

เป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ	ความคิดเห็นของผู้รับสาร
1. ทำให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	1
2. ทำให้ตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม	4
3. ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น	20
4. ทำให้เกิดความร่วมมือกันอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมไทย	5
5. ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อวัฒนธรรมมากขึ้น	-
6. ทำให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมไปในทางที่ผิด	-
รวม	30

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการมีรายการรณรงค์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทางโทรทัศน์อย่างรายการ“เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย”แบบนี้ จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของ สวช.และของทีมผู้ผลิต แต่ในด้านการทำให้เกิดการอนุรักษ์ซึ่งเป็นระดับปฏิบัติการลงมือ ยังกระทำได้ไม่มากซึ่งแสดงว่าเนื้อหาของรายการยังไม่ได้ชี้นำไปถึงระดับนี้

และเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีผู้รับสารคนใดระบุว่า รายการทำให้เกิดความรู้สึกด้านลบ เช่น ทำให้เบื่อหรือเข้าใจผิดเลย

ตารางที่ 36 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ

เป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรม (คน)
1. ทำให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	1
2. ทำให้ตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม	2
3. ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมไทย	3
4. ทำให้เกิดความร่วมมือกันอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย	2
5. ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อวัฒนธรรมมากขึ้น	-
6. ทำให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมไปในทางที่ผิด	-
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและวัตถุประสงค์ที่ทีมงานผู้ผลิตได้ตั้งไว้

อย่างไรก็ตามพบว่า ไม่มีผู้เชี่ยวชาญคนใดระบุว่ารายการทำให้เกิดความรู้สึกด้านลบ เช่น ทำให้รู้สึกเบื่อและเข้าใจวัฒนธรรมไปในทางที่ผิด

สรุป การประเมินทัศนคติของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อเป้าหมายในการรณรงค์ทางวัฒนธรรม พบว่า ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่า รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

- การประเมินทักษะของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อรายการ "เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย" เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อและรายการอื่น ๆ

1. ความคิดเห็นของผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของวัฒนธรรมไทยทางสื่อโทรทัศน์ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความสามารถในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมระหว่างสื่อโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อประสิทธิภาพของสื่อโทรทัศน์ในการรณรงค์ทางวัฒนธรรม

ประสิทธิภาพของสื่อโทรทัศน์	จำนวนผู้รับสาร (คน)	ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม (คน)
มีมากกว่า	25	6
พอกัน	1	1
น้อยกว่า	4	-
ไม่แสดงความคิดเห็น	-	1
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสาร และผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ พบว่า ผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อโทรทัศน์สามารถรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจความหมาย และความสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ, หนังสือพิมพ์

สำหรับเหตุผลที่ผู้รับสารส่วนใหญ่คิดว่าสื่อโทรทัศน์มีความสามารถในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น เนื่องมาจาก

(1) สื่อโทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียงสามารถสื่อความหมายทางวัฒนธรรมให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ

(2) หากสามารถวางแผนและมีวิธีการนำเสนอที่ดี ทั้งรูปแบบและเนื้อหาที่น่าสนใจ จะสามารถดึงดูดใจให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ

(3) ประชาชน โดยทั่วไปจะนิยมดูโทรทัศน์มากกว่าฟังวิทยุหรือดูหนังสือพิมพ์

ส่วนผู้รับสารที่มีความเห็นว่าสื่อโทรทัศน์สามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้น้อยกว่าสื่ออื่น ๆ ได้ให้ความเห็นว่า

(1) หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ทุกคนต้องอ่านเป็นประจำทุกวันอยู่แล้ว น่าจะเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนมากที่สุด

(2) การออกอากาศทางโทรทัศน์เป็นแบบผ่านแล้วผ่านเลข ไม่สามารถย้อนกลับมาดูใหม่ จึงไม่สามารถเป็นหลักฐานอ้างอิงในการค้นคว้าหาข้อมูลได้เหมือนสื่อสิ่งพิมพ์

สำหรับผู้รับสารที่มีความคิดเห็นว่าโทรทัศน์สามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้ดีพอ ๆ กับสื่ออื่น ๆ ได้ให้เหตุผลว่า ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับเวลาในการออกอากาศว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ส่วนเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่า สื่อโทรทัศน์สามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ สามารถสรุปภาพรวมของเหตุผลได้ว่า เป็นเพราะสื่อโทรทัศน์ได้เปรียบอยู่มากคือ

(1) ได้ยินเสียงและเห็นภาพที่เคลื่อนไหวได้

(2) เป็นสื่อที่มีผู้ชมอย่างกว้างขวาง แต่มีเงื่อนไขที่สำคัญคือ สื่อโทรทัศน์ไม่สามารถกระจายไปสู่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงเท่าวิทยุ เพราะเครื่องรับวิทยุมีราคาถูกกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับคุณภาพของเรื่องราวและฝีมือเทคนิควิธีการนำเสนอของผู้จัดทำถึงหรือไม่อีกด้วย

2. ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถของรายการในการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย เมื่อเปรียบเทียบกับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ

ตารางที่ 38 ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมต่อความสามารถในการรณรงค์ทางวัฒนธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น

การรณรงค์ทางวัฒนธรรมของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย”	ความคิดเห็นของผู้รับสาร (คน)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คน)
ทำได้มากกว่ารายการอื่น ๆ	7	1
ทำได้พอ ๆ กับรายการอื่น ๆ	17	3
ทำได้น้อยกว่ารายการอื่น	5	1
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	3
รวม	30	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการรณรงค์ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย เมื่อเปรียบเทียบกับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถทำได้พอ ๆ กับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น

สำหรับเหตุผลของผู้รับสารส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้พอกันกับสื่ออื่น ๆ ได้ให้เหตุผลว่า

(1) แต่ละรายการมีการนำเสนอข้อมูลเนื้อหาสาระใกล้เคียง เพราะอาจได้ข้อมูลมาจากแหล่งเดียวกัน แทนจะเป็นแนวเดียวกับหมวดรายการ ทำให้คนดูไม่ค่อยตื่นตัว

(2) รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ขาดการประชาสัมพันธ์และรูปแบบไม่ชวนให้น่าติดตาม

ส่วนเหตุผลของผู้รับสารมีความเห็นว่าสามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้มากกว่ารายการอื่น ๆ แต่ควรเพิ่มความยาวของรายการ และให้รายละเอียดของข้อมูลให้มีสาระสำคัญมากขึ้นกว่าเดิม

สำหรับผู้รับสารที่มีความเห็นว่ารายการสามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้น้อยกว่ารายการอื่น ๆ ได้ให้เหตุผลว่า เวลาในการนำเสนอรายการสั้นมาก ทำให้มีรายละเอียดของข้อมูลที่นำเสนออ่อนเกินไป

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่มีความคิดเห็นว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจในความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม ได้พอ ๆ กับ รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้ให้เหตุผลดังนี้

- (1) รายการที่นำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมต่างก็มีความมุ่งหมายให้ผู้ชมรับรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมเหมือนกัน แต่รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” แ่หน้อยตรงที่บรรยายเนื้อหา และหลายตอนฟังไม่รู้เรื่อง
- (2) ทำได้พอ ๆ กัน ขึ้นอยู่กับการเขียนบท และการนำเสนอภาพ ตลอดจนการดำเนินรายการว่าจะสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างน้อยเพียงใด

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจวัฒนธรรมได้น้อยกว่ารายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยให้เหตุผลว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” มีหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจน้อยกว่า และข้อมูลที่นำเสนอในรายการนั้นไม่ถูกต้องเท่าที่ควร

8. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการเมื่อเปรียบเทียบกับรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” กับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ

ตารางที่ 39 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น

เนื้อหาและวิธีการนำเสนอ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม(คน)
รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” มีเนื้อหาที่น่าสนใจกว่า	-
รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีเนื้อหาที่น่าสนใจกว่า	1
รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” มีวิธีการนำเสนอดีกว่า	1
รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีวิธีการนำเสนอดีกว่า	2
รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” มีทั้งเนื้อหาและวิธีการนำเสนอดีกว่า	-
รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีทั้งเนื้อหาและวิธีการนำเสนอดีกว่า	3
ไม่แสดงความคิดเห็น	1
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” เมื่อเทียบกับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีทั้งเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ดีกว่า ซึ่งได้ให้เหตุผลว่า ในด้านเนื้อหานั้น รายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ หลาย ๆ รายการ มีการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่จะนำมาเสนอนั้นอย่างลึกซึ้งและมีความเข้าใจเรื่องราวจริงมากกว่า ส่วนในด้านวิธีการนำเสนอ

- (1) รายการอื่น ๆ มีเทคนิคที่แปลกแหวกแนวออกไป ซึ่งน่าสนใจกว่า
- (2) มีการบรรยายสารคดีที่ชัดเจนกว่า
- (3) มีการสร้างสรรค์เพลงประกอบรายการขึ้นเฉพาะ

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่ารายการศิลปวัฒนธรรมอื่น มีวิธีการนำเสนอที่ดีกว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ได้ให้เหตุผลว่ารายการอื่น ๆ มีความหนักแน่นในสาระและมีการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจและถูกต้องมากกว่า

นอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่ารายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจกว่า เนื่องจาก

- (1) รายการอื่น ๆ มีความหลากหลายและความลึกในการนำเสนอข้อมูลมากกว่า
- (2) มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมากกว่า

4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” เมื่อเปรียบเทียบกับรายการ แบบ “อำนาจเจ้าพระยา” หรือ “รอยไทย”

จากผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เคยดูรายการ “รอยไทย” และมีความคิดเห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับรายการ “รอยไทย” แล้ว รายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” มีส่วนคล้ายคลึงกับรายการ “รอยไทย” แต่เนื้อหาสาระยังคงดีต่อกว่ารายการ “รอยไทย”

สรุป ผลการประเมินทัศนคติผู้รับสารทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” เมื่อเทียบกับสื่อและรายการอื่น ๆ พบว่า

(1) ผู้รับสารทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการรณรงค์ทางวัฒนธรรมทางสื่อโทรทัศน์ สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจในความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ

(2) ผู้รับสารและผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” สามารถรณรงค์ทางวัฒนธรรมได้พอ ๆ

กับรายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ

(3) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายการศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มีทั้งเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ดีกว่ารายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย”

- การประเมินทัศนะของผู้รับสารทั่วไปที่มีต่อทิศทางหรือแนวโน้มของรายการ

1. ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อแนวทาง/ทิศทางของรายการ

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อแนวทาง/ทิศทางของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” ผลการวิเคราะห์ที่ออกมาสามารถอธิบายได้ว่าผู้รับสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทีมงานผู้ผลิตรายการควรมีการพัฒนารูปแบบรายการและหาแนวทางในการผลิตรายการใหม่ ๆ มาใช้กับรายการบ้าง นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงข้อบกพร่องของรายการบางจุด เพื่อให้รายการมีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงรายการที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้รับสารนั้น ครอบคลุมรายละเอียดของการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบรายการดังนี้

ส่วนตนเองเนื้อหา

- (1) การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่จะนำมาเสนอในรายการที่ทีมงานควรจะนำข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง เพื่อจะได้มีแง่มุมในการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและแตกต่างไปจากรายการอื่นๆ ที่มีการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องเดียวกัน
- (2) การนำเสนอปริมาณเนื้อหาทางวัฒนธรรมควรให้ความหลากหลายทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ให้มากขึ้น
- (3) การเขียนสคริปต์ของสารคดีที่ทีมงานควรเพิ่มรายละเอียดของข้อมูลให้มากขึ้นและควรกล่าวถึงเนื้อหาโดยสรุปอย่างกว้าง ๆ มากกว่าการเน้นประเด็นใดประเด็นหนึ่งอย่างชัดเจน

ส่วนของวิธีการนำเสนอ

- (1) ในการตัดต่อภาพสารคดีน่าจะมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ และคอมพิวเตอร์กราฟฟิคมาช่วยในการตัดต่อภาพ เพื่อไม่ให้รายการมีลักษณะที่เป็นทางการมากเกินไป
- (2) ควรเพิ่มเวลาในการนำเสนอรายการให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเรื่องราวในแต่ละตอนได้อย่างละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- (3) ควรมีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอรายการ โดยมีการถามคำถามเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่นำเสนอในแต่ละตอน เพื่อให้ผู้ชมที่บ้านมีส่วนร่วมในการติดตามชมทุกครั้ง ซึ่งจะเป็นการประเมินผลรายการเกี่ยวกับความถูกต้อง และความสนใจในการรับรู้เนื้อหาที่นำเสนอผ่านรายการจากผู้รับสารได้อีกอย่างหนึ่งด้วย
- (4) ควรปรับปรุงให้ส่วนของพิธีกรผู้นำเสนอรายการให้ออกตัวประมาณหนึ่งในสี่ของรายการเท่านั้น
- (5) ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการพัฒนาทิศทางและกระจายการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากกว่านี้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อแนวทาง/ทิศทางของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย”

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อทิศทาง/แนวทางของรายการ “เรารักศิลปวัฒนธรรมไทย” นั้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการควรมีการพัฒนาแนวทางในการผลิตรายการ ซึ่งจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้มา สามารถสรุปเป็นภาพรวมของการพัฒนารายการดังนี้

ด้านเนื้อหา

- (1) ควรปรับปรุงให้เนื้อหาน่าสนใจกว่านี้
- (2) ควรแบ่งตอนรูปแบบของรายการ ให้เป็นชุดของเรื่องนั้น ๆ
เช่น ใน 1 สัปดาห์ ควรให้แง่มุมที่แตกต่างกันไปในเรื่องหนึ่ง ๆ
- (3) ควรเปลี่ยนพิธีกรให้เหมาะกับเนื้อหาบ้าง

ด้านรูปแบบการนำเสนอ

- (1) ควรเพิ่มความยาวของรายการเป็น 5 นาที
- (2) เวลาในการนำเสนอรายการ ควรเป็นสารคดีสั้นทางวัฒนธรรมที่

นำเสนอหลังข่าวภาคค่ำ

ด้านองค์ประกอบทางเทคนิคของรายการ

- (1) ควรเปลี่ยนไตเติ้ลใหม่ ให้มีภาพที่เคลื่อนไหว
- (2) ควรมีเพลงประจำรายการ และปรับปรุงการใช้เสียงเพลงประกอบ
สารคดีให้น่าสนใจขึ้น
- (3) ควรปรับปรุงมุมกล้อง ในการถ่ายทำสารคดี และการตัดต่อภาพ

ให้ดีขึ้น

2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อการนำเสนอมิติ

ค่านามธรรมของวัฒนธรรมในรายการ

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมทุกคน เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่รายการจะมีการนำเสนอมิติค่านามธรรมของวัฒนธรรม ถ้าทีมงานผู้ผลิตมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ความสามารถในการเขียนบท ที่กระชับ เข้าใจง่าย และไม่สับสน
หาทีมงานผู้ผลิต
- (2) ความสามารถในการหาภาพประกอบ หรือสิ่งเปรียบเทียบที่สอดคล้องกับเนื้อหา
- (3) มีเครื่องมือและงบประมาณในการผลิตพร้อม
- (4) ผู้บริหารสถานีให้การสนับสนุน

**8. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความแตกต่างกัน
ในด้านความดีและวิธีการนำเสนอสารคดีทางวัฒนธรรมช่วงก่อนและหลังปีรณรงค์ทาง
วัฒนธรรม**

ตารางที่ 40 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีต่อความดีและวิธีการนำ
เสนอของสารคดีทางวัฒนธรรมช่วงก่อนและหลังปีรณรงค์ทางวัฒน-
ธรรม

ความดีและวิธีการนำเสนอก่อน-หลังปีรณรงค์วัฒนธรรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒน- ธรรม (คน)
ก่อนรณรงค์มีความดีในการนำเสนอมากกว่า	-
หลังรณรงค์มีความดีในการนำเสนอมากกว่า	3
ก่อนรณรงค์มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจกว่า	-
หลังการรณรงค์มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจกว่า	1
ก่อนการรณรงค์มีความดีและวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจกว่า	-
หลังรณรงค์มีความดีและวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจกว่า	4
รวม	8

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒน-
ธรรมที่มีต่อความดีและวิธีการนำเสนอรายการสารคดีทางวัฒนธรรมก่อนและหลัง
ประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ช่วงหลัง
ประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม รายการสารคดีทางวัฒนธรรมมีความดีสูงและวิธีการ
นำเสนอที่ดีกว่ารายการสารคดีทางวัฒนธรรมช่วงก่อนปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม รองลง
มา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นว่าหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรมมีความดีใน
การนำเสนอรายการสารคดีทางวัฒนธรรมมากกว่า และผู้เชี่ยวชาญที่มีจำนวนน้อยที่สุด
มีความเห็นว่าช่วงหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรมรายการสารคดีทางวัฒนธรรมมี
วิธีการนำเสนอที่ดีกว่า

สำหรับเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าช่วงหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ราชการสารคดีทางวัฒนธรรมมีความถี่และวิธีการนำเสนอที่ดีกว่าช่วงก่อนประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ได้ให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

- (1) น่าจะเป็นเพราะมีการตื่นตัวทางวัฒนธรรมกันมากขึ้น ผู้ผลิตจึงมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้น
- (2) นโยบายของรัฐสนับสนุนและเอกชนเห็นความสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ประกอบกับมีการแข่งขันผลิตรายการประเภทนี้มากขึ้น

ส่วนผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมที่มีความเห็นว่าหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ราชการสารคดีทางวัฒนธรรมมีความถี่ในการนำเสนอมากกว่าก่อนปีรณรงค์ได้ให้เหตุผลว่า

- (1) เป็นเพราะมีแรงจูงใจในการรณรงค์การขายการท่องเที่ยวและการแสวงหาการกลับคืนสู่ภูมิปัญญาไทย เป็นสาเหตุสำคัญ
- (2) เพราะหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม อาจจะได้รับ การสนับสนุนมากกว่า
- (3) มีความถี่มากกว่าแต่ในด้านวิธีการนำเสนอซ้ำ ๆ กัน ไม่มีรายการใดโดดเด่นเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดที่ให้ความเห็นว่า ช่วงหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม ราชการสารคดีทางวัฒนธรรมมีวิธีการนำเสนอที่ดีกว่า เพราะมีการแข่งขันในวิธีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ผู้ผลิตสามารถดึงเอาเรื่องราวที่กำลังอยู่ในความสนใจของคนในสังคมมานำเสนอด้วยวิธีที่น่าสนใจกว่า

สรุป จากการประเมินทัศนะของผู้รับสารทั่วไป และผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม ที่มีต่อทิศทางหรือแนวโน้มของรายการ พบว่า

(1) ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มี ความเห็นสอดคล้องกัน ว่ารายการควรมีการปรับปรุงด้านเนื้อหาในการนำเสนอรายการให้มีความหลากหลายและน่าสนใจขึ้น และควรเพิ่มความยาวในการนำเสนอรายการให้มากกว่าเดิม

(2) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่รายการจะนำเสนอมิติด้านนามธรรมของวัฒนธรรมในรายการ

(3) ผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ช่วงหลังประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรมการนำเสนอสารคดีทางวัฒนธรรม มีความดีที่สูงและมีวิธีการนำเสนอที่ดีกว่าช่วงก่อนประกาศปีรณรงค์ทางวัฒนธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย